

Rapport fra det årlige møtet i Det europeiske rådet for religiøse ledere (ECRL)

Tid: 29.-30. September 2025

Sted: Den jødiske kommuniteten i Thessaloniki

Den 29.-30. september 2025 var 13 medlemmer av Det europeiske rådet for religiøse ledere (ECRL) samlet til årsmøte, i tillegg til generalsekretær Mark Owen og rådgiver ved Borg bispedømmekontor Thomas Raadin Iversen. Det jødiske fellesskapet i Thessaloniki var vertskap for årets møte, og det er naturlig å rette en hjertelig takk for gjestfrihet, god mat, kulturelle innslag og ikke minst gode lokaler som la til rette for samtaler.

Møtet ble åpnet med hilsener fra ulike gjester som den lokale rabbi'en hadde invitert for anledningen, herunder Rabbi for den jødiske kommuniteten i Thessaloniki, metropolitten av Thessaloniki, generalkonsulen ved den amerikanske ambassaden, viserektor ved Aristoteles-universitetet i Thessaloniki, president for den jødiske kommuniteten i Thessaloniki, i tillegg til president for ECRL biskop Kari Alvsvåg. Det var flere i møtet som opplevde den amerikanske ambassadøren som et upassende bidrag i programmet.

Deretter fortsatte møtet med en rundbordsamtale hvor alle medlemmene presenterte seg, og delte erfaringer og problemstillinger fra sine områder og organisasjoner. Med utgangspunkt i dette begynte arbeidet med en **uttalelse**, og denne ligger vedlagt, i norsk oversettelse.

I tillegg til uttalelsen ble det tematisert ulike organisatoriske problemstillinger:

- **Økonomi:** Den evangelisk-lutherske kirke i Finland bidrar med en årlig gave, men det er behov for noe mer for å kunne møtes årlig og i tillegg ha rom for noe arrangements-aktivitet.
- Angående **rekruttering** ble det en samtale om at det er behov for å skaffe oversikt over hvilke medlemmer som fremdeles er aktive, og hvilke som har forlatt rådet. Det ble også en diskusjon om hvordan man skal løse rekrutteringen, og om det er tilstrekkelig at de ulike grupperingene i rådet rekrutterer seg selv eller om det er behov for en annen ordning.
- Det ble også en diskusjon rundt **medlemsskap og representasjon** innad i de ulike grupperingene, hvor en balanse mellom grasrot og representanter i posisjon var å foretrekke. Enkelte grupperinger har den siste tiden vist en nedgang i representasjon, og dette var det et ønske om å arbeide med fremover.

European Council of Religious Leaders

Vedlegg:

«Det som forener oss som fellesskap av troende er viktigere enn det som skiller oss»

Tverrreligiøs dialog og flerreligiøs handling i tider med splittelse og konflikt

Det europeiske rådet for religiøse ledere (ECRL) samlet seg i den historiske byen Thessaloniki den 29. og 30. september for å fornye og styrke vår følelse av enhet, for å lytte og lære med ydmykhet fra våre medrådsmedlemmer, og for å drøfte de mange utfordringene mot sosial og samfunnsmessig samhold som er tydelige over hele Europa i dag.

Gjennom gjestfriheten til det jødiske samfunnet i Thessaloniki fikk vi muligheten til å lære verdifulle leksjoner om byens religiøse historie. Vi lærte om det jødiske folkets lange historie i Thessaloniki, deres inspirerende motstandskraft i møte med ufattelig lidelse, og deres betydelige bidrag til utviklingen av byens sosiale struktur. Vi uttrykker vår dype takknemlighet for deres varme gjestfrihet og ubetingede vennlighet.

Utfordringene som splitter våre samfunn og lokalsamfunn i Europa i dag er velkjente: sosiale og økonomiske ulikheter, økende levekostnader, negative fortellinger og politiske tiltak knyttet til migrasjon, politisk polarisering og ekstremisme, samt de ødeleggende konsekvensene av kriger rundt om i verden – særlig den ulovlige invasjonen og okkupasjonen av Ukraina av den russiske regjeringen.

Gitt dette mangfoldet av utfordringer er det ikke overraskende at båndene som holder våre samfunn sammen er under enormt press. Som en integrert del av samfunnet kjenner våre religiøse fellesskap også på dette presset, med en økning i intolerante holdninger mot religioner, en uten sidestykke økning i antisemittisme og islamofobi, trusler mot trosfrihet og religionsutøvelse, en normalisering og aksept av hatytringer både på nettet og i gatene våre, og voldelige angrep mot våre gudshus.

For et flerreligiøst organ som vårt har særlig konfliktene i Midtøsten gitt næring til eksklusive, ekstreme og til og med voldelige religiøse fortellinger og aktører, og hatt

dype konsekvenser for trosdialog og flerreligiøse relasjoner i Europa – særlig mellom jødiske, muslimske og kristne samfunn og ledere.

Som følge av dette er trosdialog og samarbeid i Europa i dag utvilsomt utfordrende. Likevel, som et råd av religiøse ledere forpliktet til respekt for forskjeller og arbeid for fredelig sameksistens, er det vår plikt å minne oss selv og andre om at det er langt mer som forener oss som troende mennesker enn det som skiller oss.

Det europeiske rådet for religiøse ledere:

- Står samlet for fred og tror på menneskelivets og menneskeverdets absolutte og ikke-forhandlingsbare hellighet. Vi ber i solidaritet for tryggheten og friheten til de jødiske gislene i Gaza, for verdige liv for palestinske sivile, og for bærekraftig fred og rettferdighet over hele verden.
- Vi fordømmer vold i alle dens former, og er rystet over drapene på uskyldige barn, kvinner og menn i Ukraina, i Israel, i Gaza, og overalt i verden hvor krig og konflikt ødelegger våre samfunn, lokalsamfunn og nasjoner. Drap på uskyldige mennesker kan aldri rettferdiggjøres. Vi oppfordrer europeiske regjeringer til å gjøre mer for å forhindre dette, til å tale tydeligere og kraftigere imot det, og til å handle beslutsomt mot de ansvarlige.
- Til tross for det store presset på det tverrreligiøse arbeidet i Europa som følge av krigene i Midtøsten, forplikter vi oss til å sitte sammen, lytte og tale med hverandre – på tvers av våre forskjeller. En forpliktelse til å opprettholde en respektfull og åpen dialog mellom alle trosretninger er viktigere enn noen gang når vi er uenige.
- Vi minner våre politiske institusjoner og ledere om at internasjonal humanitærrett og menneskerettigheter alltid må respekteres av alle, uansett omstendigheter, og at de internasjonale institusjonene som forsøker å opprettholde fred, rett og orden må verdsettes og støttes.
- Vi avviser entydig politisering og misbruk av religion for ekstremisme og ekskluderende nasjonalistiske fortellinger og bevegelser, og forplikter oss til å støtte og fremme de europeiske demokratiske prinsippene som legger til grunn at religiøse samfunn kan leve og praktisere sine tradisjoner i fred.

Den tragiske historien og motstandskraften til det jødiske samfunnet i Thessaloniki minner oss om vårt store ansvar for å tale og handle i møte med urettferdighet, undertrykkelse, diskriminering og vold mot uskyldige mennesker overalt. Det europeiske rådet for religiøse ledere tar dette ansvaret alvorlig, og vi ser det som et privilegium å kunne tale på vegne av dem som ikke kan gjøre det selv.

Etter hvert som båndene som holder våre samfunn sammen svekkes under det tilsynelatende endeløse angrepet fra splittende fortellinger, hatets og polariseringens

politikk, og krigens redsler, sto vi – i Thessaloniki den 28. og 29. september 2025 – sammen som et råd av mangfoldige religiøse ledere, til tross for våre forskjeller og vår smerte.

Et trosfellesskap som gjør sitt ytterste for å huske at det som forener oss som troende, som mennesker og som tjenere for fred, er langt sterkere enn det som skiller oss.

I kjærlighet og bønn,

Det europeiske rådet for religiøse ledere

01.09.2025

Det europeiske rådet for religiøse ledere (ECRL) ble etablert i 2002 i Norge som en plattform for å fremme åpen og tillitsbyggende dialog mellom seniorreligiøse ledere fra ulike trosretninger i Europa. Rådet trekker på den åndelige, etiske og moralske visdommen og ressursene fra verdens store religiøse tradisjoner og ledere for å bidra til å bygge fred, sosial harmoni og sikkerhet i Europa og utover. Det er en av de mest representative og respekterte paneuropeiske sammenslutningene av religiøse ledere i Europa.

For mer informasjon, kontakt: mark.owen@winchester.ac.uk

<https://rfpeurope.org/european-council-of-religious-leaders/>

Dokumentet er originalt skrevet på engelsk.
